Przedpłata wraz z przesyłką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 11. Dnia 8. Czerwca 1882. **IX. rocznik.**

O lustracyach Stowarzyszeń.

Sprawa lustracyi stowarzyszeń i stałych lustratorów okręgowych ciągle jeszcze stoi na porządku dziennym, i jest przedmiotem gorliwych starań Wydziału Związku równie jak i niechęci i oporu ze strony niektórych stowarzyszeń. Dochodzą do p. Patrona przedstawienia, że lustracya zewnętrzna podkopuje autonomią stowarzyszeń i nakłada na nie nowe ciężary i koszta. Wobec tego uważamy za potrzebne ponownie zająć się sprawą lustratorów.

Przedewszystkiem nie ulega wątpliwości, że kontrolę w stowarzyszeniach powinny w piérwszej linii wykonywać organa własne, miejscowe t. j. komisye kontrolujące i rewizyjne. Wszakże przekonaliśmy się, że w wielu towarzystwach wcale komisye takie nie istnieją, albo funkcyi swych nie wypełniają, już to z niedołęstwa i nieumiejętności — już to z właściwéj naszemu społeczeństwu indolencyi i opieszałości. Zresztą zadaniem lustratorów okręgowych nie jest wyłącznie kontrolowanie stowarzyszeń, ale i owszem — i to ważniejsza — pouczanie, wskazywanie, doradzanie.

Z wzoru protokołu lustracycyjnego (p. „Związek“ nr. 2.) i z ogłoszonych dotąd licznych sprawozdań lustracyjnych łatwo przekonać się mogą zarządy stowarzyszeń, że przy sposobności lustracyi niejednego nauczyć się można, nie jedno ulepszyć.

W piśmie naszém ogłaszamy jednak tylko takie protokoły lustracyjne, które wykazują dodatnie stowarzyszeń strony; protokoły zaś uwidaczniające ich ujemne strony załatwia Patron poufnie, w drodze przyjacielskiéj, czego wcale nie ogłaszamy drukiem — nie jest bowiem naszém zadaniem podkopywać zaufanie do stowarzyszeń, ani szkodzić tym, którzy w dobréj wierze oddają się pod opiekę Patronatu. Z doświadczenia zaś przekonaliśmy się, że poufna i przyjacielska interwencya Patrona w takich wypadkach korzystne odnosi skutki, zwraca bowiem uwagę Dyrekcyi i Rad nadzorczych na braki, których usunięcie leży przedewszystkim w interesie dotyczącego stowarzyszenia.

Jako przykład przytoczymy niektóre ustępy z niektórych protokołów lustracyjnych:

„Pożyczki udziela Towarzystwo w .... zwyczajnie w kwotach od 20 zł. do 300 zł., nadzwyczajnych pożyczek dano dwie: jedna na 600 zł. druga na 1.600 zł., obydwie po nad siły Towarzystwa, druga ma być nadto niezupełnie pewna.... Spłaty pożyczek odbywają się dotąd dość prawidłowo, jest już jednak na samym początku kilka procesów. Zauważyłem więc, że trochę za lekko postępuje Zarząd w udzielaniu pożyczek“.

„Co do wydatków administracyjnych nasuwa się uwaga, że takowe są w porównaniu do kapitału obrotowego nieproporcyonalnie wysokie i takowych w przyszłości bez szkodliwych skutków Towarzystwo ponosić nie może“.

„Towarzystwo używa w ogóle dobréj opinii, dopóki jest w rękach p. ....., który sam jeden nad siłę prawie funkcyonuje. Należało się było wprzód dokładniej namyśleć, czyli wypadało pobudzać kilku, wprawdzie dobréj woli ludzi, ale nie zupełnie pojmujących ważność zadania, do zakładania Towarzystwa w ....., które, obawiam się — aby już w krótce nie objawiło się z zarodkiem śmierci“...

„Pod względem formalnym znalazłem wszystko w należytym porządku, jednak o użytecznéj działalności Towarzystwa nic dodatniego powiedzieć nie mogę, służy ono dla klientów i pomnożenia klienteli miejscowemu notaryuszowi, członkami wypożyczającymi są przeważnie żydzi, którzy — zdaje mi się — pożyczonych w Towarzystwie pieniędzy używają do eksploatowania

włościan, to też stan materyalny włościan w téj okolicy jest najopłakańszy.“

„Miałem jednak sposobność przekonać się, że jedynym czynnikiem dyrekcyi jest właśnie p. ....., lecz tylko nie życzy sobie w téj roli występywać na zewnątrz. Rozpoczynając lustracyą, zażądałem bilansu Towarzystwa za r. 1881., który wraz z zamknięciem rachunków i ksiąg, przedłożony mi został. Z wykazu dłużników Towarzystwa, w którym uwidocznione były w osobnéj rubryce zaległe procenta od pożyczek, przekonałem się, że od $^3/_4$ pożyczek procenta zaległe są od czasu, jak pożyczki udzielone rostały — i tak od pożyczek prawie wszystkich, udzielonych w r. 1875., procenta pobrane były na rok cały z góry, a od tego czasu t. j. od r. 1876. ani centa procentu (nie mówiąc już o kapitale) nie uiszczono. A jednak zwróciło moją uwagę, przechodząc cały wykaz dłużników, że wykazane w bilansie procenta zaległe stosunkowo za małą przedstawiają kwotę — i znowu przekonałem się, że ani połowa pozycyi nie jest należycie obliczoną. Nie są to pomyłki, jakie w każdym rachunku zdarzyć się mogą, ale niepojęta dla mnie dowolność w pisaniu cyfr. Tak n. p. od długu 500 zł. wykazano z końcem r. 1880. zaległych procentów 20 zł., w r. 1881 nie upłacono nic, a wykazano z końcem roku 1881. zaległych odsetek tylko 25 zł. Takich przykładów dowolnego pisania cyfr mógłbym na kilkaset pozycyi ze sto wymienić.“

„Porównałem wykaz dłużników z księgą obligów, wszakże znalazłem T. I. téj księgi tak zamazany, że nie mogłem dójść do rezultatu, czy wykaz z księgą się zgadza lub nie.“

Oto! wyjątki ze sprawozdań lustratorów, odnoszące się oczywiście nie do jednego, lecz do kilku stowarzyszeń. Takich sprawozdań nie drukujemy, a jednak korzyść ich dla stowarzyszeń jest wielka, p. Patron bowiem wkracza w takich wypadkach natychmiast, przestrzega, poucza i w ten sposób chroni towarzystwa od nieszczęść — albo przynajmniéj likwidacyi.

Wiadomo, że przed dwoma laty, gdy poruszyliśmy myśl utworzenia instytucyi lustratorów okręgowych, p. Patron również gorąco, jak my, na tę sprawę się nie zapatrywał — dziś możemy przytoczyć ustęp z Jego listu do jednego z pp. lustratorów: „Rzeczone Towarzystwo jest niestety dowodem, jak dalece potrzebne są lustracye i jak niebezpiecznie jest pozostawić instytucye tego rodzaju własnéj tylko kontroli. Podobnéj treści relacyą otrzymuję równocześnie od p. lustratora okręgu . . . ., co mnie utwierdza w przekonaniu, iż najnaglejszą obecnie sprawą na polu rozwoju stowarzyszeń jest zaprowadzenie jak najściślejszéj kontroli, która przy wielkiéj rozległości kraju — tylko przez lustratorów okręgowych należycie wykonaną być może. Dotychczas jednak nie wszyscy pp. lustratorowie z równą gorliwością zajęli się tą sprawą, ... a wielką mam obawę, że niektórzy panowie przyjęli wprawdzie mandaty, lecz nie zastanowili się nad połączonymi z tém obowiązkami.“

Wykazawszy z jaką sumiennością i dyskrecyą postępuje Patron z towarzystwami, o których niepochlebne otrzymuje relacye, moglibyśmy przytoczyć cały szereg faktów, gdzie w obec korzystnych sprawozdań lustratorów, wystąpił z całą energią w obronie dotyczącego Towarzystwa i nie małą oddał im przez to usługę. Wymieniamy tylko jeden, najświéższy wypadek:

Towarzystwo zaliczkowe w Limanowéj było od dłuższego czasu przedmiotem ciągłych donosów i podejrzeń, które niestety źródło miały na miejscu. Skutkiem tego Towarzystwo to, nie mając nadto dostatecznéj ilości wkładek, ani żadnych lokacyi od instytucyi i władz miejscowych, zniewolone było szukać kredytu zamiejscowego. Lecz i tu w obec powyżéj nadmienionych donosów szło Towarzystwu tak oporem, że aż na **lichwiarskie** procenta po 10 od sta zaciągać musiało pożyczki w kasie oszczędności Bocheńskiéj. Dopiéro gdy Towarzystwo Limanowskie udało się do Patrona domagając się jak najściślejszéj lustracyi, a p. Patron takową przez p. A. Skrzyńskiego zarządził — przekonano się o nadzwyczajnie prawidłowém i użyteczném rozwoju i działaniu tego stowarzyszenia. Na téj podstawie poczynił Patron stosowne kroki, a rzeczone Towarzystwo otrzymało w jednym tygodniu 33.000 zł. kredytu stałego w dwóch lwowskich instytucyach na 5 i 6% rocznie w rachunku bieżącym; i tak będzie się mogło pozbyć lichwiarskiego wierzyciela i zapewnić spokojny rozwój instytucyi, którą dziś uważamy za wzorową i zaszczyt stowarzyszeniom naszym przynoszącą.

Czyż w obec takich faktów uzasadnioną być może objawiająca się tu i ówdzie opozycya przeciw lustracyom? Czyż opozycya taka nie musi budzić podejrzenia, że ją zła wola, obawa a co najmniéj opieszałość i lekkomyślność powodują? Tak często podsuwany wzgląd na koszta wcale tu w rachubę nie wchodzi, w obec materyalnych nawet korzyści, jakie Towarzystwa z lustracyi odnoszą. Zresztą nie słyszeliśmy o wypadku, aby lustrator które Towarzystwo swym rachunkiem skrzywdził, za darmo zaś i na własny koszt trudno takich podejmować się obowiązków.

Przypatrzmy się w końcu ogólnym korzyściom, jakie instytucya ta stowarzyszeniom przyniesie.

Lustratorowie przy stałém i ciągłém działaniu zaprowadzą we wszystkich stowarzyszeniach nie tylko jednolite formy — ale i jednakowego wleją w nie ducha, ducha prawdziwego dla dobra kraju działania. Oni przyuczą władze nadzorcze stowarzyszeń samych do czujności i sumiennego spełniania obowiązków. Oni

otoczą stowarzyszenia wiarą w siebie i zaufaniem u publiczności. Oni umożebnią Patronowi, iż z całą energią i stanowczością w naszéj obronie występywać będzie i zamknie usta przedwczesnym naszym przeciwnikom. Oni więc, gdy spełnią swe zadanie, utrzymają nas na wysokości naszego zadania i utrwalą podstawy naszego bytu.

Słusznie więc Patron uważa kwestyą lustratorów za „najnaglejszą obecnie sprawę na polu rozwoju stowarzyszeń". Tak też powinni to pojąć pp. lustratorowie i tak stowarzyszenia związkowe, których możliwe skrupuły i obawy niniejszym artykulikiem rozchwiać pragniemy.

Odezwa
Zarządu Funduszu zaopatrzenia
do Dyrekcyi towarzystw związkowych.

L. 41. Szanowna Dyrekcyo! Zarząd Funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych uchwalił na III. swojém posiedzeniu, dnia 26. b. m. udać się ponownie do Szanownéj Dyrekcyi z zaproszeniem do przystąpienia do funduszu, którego statut w swoim czasie Szanownéj Dyrekcyi posłanym został.

Zdawałoby się, że cel i potrzeba takiego funduszu jest tak ogólnie uznaną, że po zatwierdzeniu statutu zgłosi się natychmiast dostateczna ilość stowarzyszeń, aby prawnie czynności rozpocząć. Stało się jednak inaczéj, i dotąd nie mamy §fem 22. statutu wymaganéj liczby stowarzyszeń.

Jakiéj zaś doniosłości fundusz ten stać się może dla stowarzyszeń i ich funkcyonaryuszów — wskazać mogą cyfry obrotu czteromiesięcznego: do 1. maja b. r. należało do funduszu 4*) stowarzyszeń z 16 funkcyonaryuszami, z których dwa przystąpiły od 1. stycznia, jedno od 1. kwietnia a jedno od 1. maja b. r. Pomimo to fundusz wynosi już złr. 762·52 i mamy udziały po zł. 171·42, zł. 137·60, dwa po zł. 80 i td. — bez doliczonych odsetek i dywidendy. Wzrost ten funduszu świadczy, że na wypadek śmierci lub innego nieszczęścia znajdą funkcyonaryusze, lub ich pozostałe rodziny, przynajmniéj na piérwsze potrzeby dostateczne zaopatrzenie. Jest to więc sprawa ogólnéj i wielkiéj doniosłości, i tylko brak przezorności mógłby powstrzymać nasze stowarzyszenia od poparcia myśli, która gdyby dziś nie dała się zrealizować, na długie czasy musiałaby być zaniechaną. Jeżeli zaś do końca I. półrocza b. r. nie zgłosi się potrzebna liczba 10 stowarzyszeń, musielibyśmy zaniechać dalszych starań, które już nie małego wymagały z naszéj strony trudu.

*) Obecnie należy 5 stowarzyszeń z 18 funkcyonarjuszami. (Prz. Red.)

Udajemy się zatém do Szanownéj Dyrekcyi z uprzejmą prośbą o szczére i spieszne poparcie naszych usiłowań, udajemy się w zaufaniu, że Stowarzyszenie, którego byt zapewniony, a rozwój tak pomyślnym jest, jak właśnie reprezentowanéj przez Szanowną Dyrekcyą instytucyi, uzna za właściwe przywiązać do naszych instytucyi ludzi pracy i talentu, zapewniając im przyszłość, od trosk i niedostatków wolną.

Obecnie po załatwieniu rachunków rocznych i Walnych Zgromadzeń jest chwila najstosowniejsza, aby Szanowna Dyrekcya sprawę tę swojéj Radzie zawiadowczéj przedłożyła — żywimy więc nadzieję, że do końca czerwca b. r. otrzymamy od Szanownéj Dyrekcyi stanowczą odpowiedź, aby Zarząd Funduszu zaopatrzenia mógł stanowcze co do przyszłości powziąć postanowienia.

We Lwowie, dnia 29. maja 1882.

Z poważaniem
Zarząd Funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.
Dr. Zgórski. *N. Ulmer.*

Ruch stowarzyszeń.

Nekrologia. † Piotr Grabowicz, zastępca dyrektorów i członek Rady Zawiadowczéj Towarzystwa zaliczkowego we Lwowie, umarł dnia 28. maja b. r.

† Napoleon Stupnicki, sekretarz Rady zawiadowczéj Towarzystwa zaliczkowego „Mrówka" w Skolem — umarł we Lwowie dnia 30. maja b. r. — Nieboszczyk wpłynął przeważnie na założenie stowarzyszenia skolskiego i pracował z całém zamiłowaniem nad jego rozwojem.

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy ogłasza w ciągu m. maja b. r. następujące zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych:

Nowe stowarzyszenia. Towarzystwo tkaczów w Błażowéj, stow. zar. z nieogr. p. Statut z dnia 26. lutego 1882. Przedmiotem Towarzystwa tego jest z jednéj strony dostarczanie członkom swym potrzebnych im do wyrobu płótna materyałów, produktów surowych i zaliczek pieniężnych, z drugiéj zaś strony pośredniczyć w sprzedaży wyrobów członków swoich. Dyrekcya składa się z 3 członków: Aleksander Rożejewski, dyrektor; Antoni Kurzydło, magazynier i Franciszek Grochmalicki, kasyer. (C. k. sąd obwod. Rzeszów).

Zmiany statutów. Towarzystwo handlu skór w Drohobyczu, stow. zar. z nieogr. por. uwidoczniło

w rejestrach stowarzyszeń zarob. i gosp., że podpis wobec osób trzecich wtenczas tylko obowiązuje prawnie Towarzystwo, jeżeli wszyscy trzej członkowie Dyrekcyi podpiszą. — Towarzystwo zaliczkowe i oszczędności w Haliczu, stow. zar. z ogr. por. Na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia dnia 2. lutego 1882. uwidoczniono następujące zmiany statutu: „§. 4. odpowiedzialność członków jest nieograniczoną; §. 1. Firma Towarzystwa zmienia się: „Towarzystwo zaliczkowe i oszczędności w Haliczu, stow. zar. z nieograniczoną poręką“ w przetłumaczeniu na język niemiecki: „Vorschuss- und Spar-Verein in Halicz, reg. G. m. u. H.“

Zmiany w Dyrekcyi. Towarzystwo zaliczkowe i oszczędności w Haliczu, stow. zar. z nieogr. por. Na skutek wyborów z dnia 2. lutego 1882. do Dyrekcyi weszli: Selig Kirschen, Aron Messing i Berl Fadenhecht (dyrektorowie) — Leisor Wolf Kern, kasyer; Moses Isak Blaustein, kontrolor. — Stowarzyszenie zaliczkowe w Krakowcu zar. z nieogr. por. Na skutek wyboru dnia 5. lutego 1882. weszli do Dyrekcyi: ks. Jan Szczepek, dyrektor; Wojciech Ksawery Komorowski, kasyer; Zastępcy: ks. Mikołaj Nazarewicz, Antoni Lerch i Jan Bolenbach. — Towarzystwo zaliczkowe w Limanowéj, stow. zar. z nieogr. por. Dnia 14. marca 1882. zastępcą Dyrektora wybrany: Jan Kubliński. — Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie, st. zar. z nieogr. poręką. Dnia 12. marca b. r. Antoni Żabicki ponownie dyrektorem na 3 lata wybrany został. — Towarzystwo zaliczkowe w Rohatynie, stow. zar. z nieogr. por. Zarejestrowano wybór Dyrekcyi z dnia 30. lipca 1881. r. w skład któréj weszli: Adolf Kornberger, dyrektor; Juliusz Chudzicki, kasyer, i Seweryn Manasterski, kontrolor. — Towarzystwo zaliczkowe w Stryju, stow. zar. z nieogr. por. Na skutek wyboru z dnia 5. marca 1882. kasyerem Towarzystwa wybrany został p. Edward Praxmayer. — Stowarzyszenie zaliczkowe Urzędników w Stanisławowie, stow. zar. z ogr. por. Na skutek wyborów dnia 19. marca 1881. weszli do Dyrekcyi: Ignacy Dąbrowski, Jan Rożałowski, Waleryan Heck i Piotr Lang. — Spółka rolnicza zar. z ogr. por. w Tarnopolu. Do Dyrekcyi weszli: Włodzimierz Malczewski, dyrektor i Józef Trzciński, zastępca dyrektora.

Wydział Związku stowarzyszeń. Dnia 7. b m. odbyło się posiedzenie Wydziału Związku. Obecni: dr. Zbyszewski, dr. Goldmann, dr. Krówczyński, T. Merunowicz, A. Żabicki — dr. Skałkowski — sekretarz S. Wicherek — ze strony Redakcyi: dr. Zgórski. — Na porządku dziennym: sprawa lustratorów. P. Patron podnosi z uznaniem gorliwe wypełnianie obowiązków lustratorów pp. J. Urbana i A. Kukiela — również wspomina z uznaniem o dokonanych lustracyach pp. Balickiego i Skrzyńskiego. — Dotąd zlustrowano towarzystwa: Tłumacz, Tyśmienica, Śniatyn, Bołszowce, Dąbrowa, Radłów, Radomyśl, Mielec i Komarno.— Natomiast w niektórych okręgach wcale lustracyi nie rozpoczęto. Wydział uchwala: Wyrazić uznanie p. lustratorowi Józefowi Urbanowi, natomiast polecić Patronowi, aby pp. lustratorów okręgu Sądeckiego i Złoczowskiego zapytał, czy nie mogliby wskazać zastępców na czas, w którym przeszkodzeni są podjąć się przepisanéj lustracyi. — Następnie uchwalono z powodu wyjazdu z Łańcuta p. Piotra Soleckiego rozpisać wybory lustratora na okręg rzeszowski. — Zatwierdzono wybór lustratorów p. Mieczysława Ritterschilda na okręg przemyski, p. Andrzeja Bednarskiego na okręg krakowski, a p. Rudolfa Körbera na okręg lwowski zamiejski. — Uproszono dra Zgórskiego, aby w ciągu lata b. r. przedsięwziął lustracyę 5 stowarzyszeń, w których lustracyi dotyczący pp. lustratorowie przeprowadzić nie mogą, należąc sami do zarządu tych stowarzyszeń. — Towarzystwa eskontowego i zaliczkowego we Lwowie, st. zar. z ogr. por. nie przyjęto do Związku ze względu na postanowienia §§. 4. 11. i 77. statutu tegoż Towarzystwa, nadających mu charakter przedsiębiorstwa prywatnego dożywotnich dwóch pp. Dyrektorów. — Upoważniono dra Zgórskiego, aby rozpoczęte już prywatnie rokowania co do reorganizacyi i reformy jednego z niezwiązkowych stowarzyszeń prowadził daléj imieniem i z upoważnienia Związku.

Zarząd funduszu zaopatrzenia. Posiedzenie odbyło się dnia 26. maja b. r. Obecni: Dr. Zgórski, dr. Goldman, dr. Krówczyński, M. Majewski, J. Maly, T. Merunowicz, J. Kruszewski i N. Ulmer. — Zarząd przyjął do funduszu: Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu i Towarzystwo wzajemnego kredytu we Lwowie. — Zarząd zatwierdził rachunki za czas od 1. stycznia do 1. maja b. r. Zarząd przyjął oferty co do lokacyi funduszów następujących stowarzyszeń a to w następującym porządku: Kasa zaliczkowa w Nowym Sączu, Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu, Towarzystwo wzajemnego kredytu we Lwowie. — Zarząd upoważnił Prezydium do rozesłania odezwy, w dzisiejszym numerze ogłoszonéj.

Rachunek funduszu zaopatrzenia według stanu z 1. czerwca b. r. przedstawia się jak następuje:

Stan czynny: Lokacya w Towarz. zaliczk. lwowskiém 291·78, 6% lokacya w Kasie zaliczk. Nowym Sączu 500 zł., koszta założenia 70·76 — razem 862·54 — Stan bierny: Udziały. Nr. 1. 188·08, nr. 2. 156·26, nr. 3. 61·26, nr. 4. 54·24, nr. 5. 44·66, nr. 6. 44·66, nr. 7. 34·46, nr. 8. 28·32, nr. 9. 88 zł., nr. 10. 88 zł., nr. 11. 8·40, nr. 12. 18 zł., nr. 13. 12 zł., nr. 14. 8. zł., nr. 15. 5·32, nr. 16. 2·88, nadzwyczajny datek 20 zł. — razem 862 zł. 54 ct.

Towarzystwo zaliczkowe w Rohatynie przystąpiło do Funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospod.

Towarzystwo zaliczkowe w Kałuszu przyjęło na Walnem Zgromadzeniu dnia 11. maja b. r. następujący podział zysku: *a)* na zasilenie funduszu rezerwowego jak §. 81 i 68 stat. 100 zł, *b)* 8% od udziałów wpłaconych do końca 1881 jako dywidendę 517 zł. 67 ct., *c)* na dwa stypendya, dla 2 synów członków niezamożnych towarz zaliczkowego, a uczęszczających po za Kałuszem do szkół wyższych, a wrazie gdyby się tacy nie znaleźli i synom nie członków, lecz zamieszkałych w powiecie Kałuskim, a wrazie przeciwnym, te same prawa mają i dziewczęta, lecz obrządku chrześcijańskiego, które to stypendyum, udzieli rada zawiadowcza na rok 1882/3 100 zł., *d)* na remuneracye dla zarządu, które rada zawiadowcza rozdzieli 200 zł., *e)* na cele humanitarne do dyspozycyi dyrekcyi 58 zł. 75 ct. — razem czysty zysk 976 zł. 42 ct.

Rada zawiadowcza tegoż Towarzystwa uchwaliła stopę procentową od pożyczek z 10% obniżyć na 9%, które to obniżenie liczyć się będzie od rat zapadłych od dnia 1. lipca 1882. roku.

Towarzystwo zaliczkowe i eskontowe we Lwowie. Podajemy do wiadomości czytelników owe ciekawe postanowienia statutu tegoż Towarzystwa: §. 4. Dyrekcya składa się: *a)* dwóch dyrektorów piérwszéj i drugiéj klasy, *b)* kasyera, *c)* kontrolora, których wybiéra Ogólne Zgromadzenie z pośród członków Stowarzyszenia absolutną większością głosów, a to dyrektorów i kontrolora na czas trwania Stowarzyszenia, kasyera zaś na przeciąg lat trzech, głosując kartkami na każdego z osobna. §. 11. Dyrekcya załatwia swe czynności według większości głosów; — zauważa się, iż Dyrektor piérwszéj klasy ma *dwa* głosy; (a zatem zawsze większość!!) §. 77. Z czystego zysku wydzielać się będzie 10% do funduszu rezerwowego, póki tenże nie osiągnie wysokości w § 62 al. 2 wskazanéj. Gdy tę wysokość osiągnie, przestanie się na rzecz funduszu rezerwowego wydzielać téj części czystego zysku, niemniéj wydzielać się będzie 18% z czystego zysku tytułem tantiemy dla członków Dyrekcyi, a to dla każdego z dyrektorów po 6%, a dla kasyera i kontrolora sześć procent czyli po trzy procent dla każdego, a dalsze zyski mają być rozdzielone tytułem dywidendy między członków, w stosunku do wpłat na udziały przez nich poczynionych, chyba gdyby się fundusz rezerwowy zmniejszył w skutek strat poniesionych. — Co się zaś tyczy czystego zysku Oddziału zastawniczego, przy tém Towarzystwie utworzyć się mającego w myśl §. 92 ustawy, to z takowego wydzielać się będzie 20% do funduszu rezerwowego w myśl §. 3. i 25. regulaminu Oddziału zastawniczego, przy tém Stowarzyszeniu ustanowić, zarejestrować i przez Wysoki Rząd zatwierdzić się mającego, niemniéj wydzielać się będzie z czystego zysku tego Oddziału zastawniczego tytułem tantiemy dla każdego z dyrektorów Rubina Kroch i Józefa Lewina (nawet imiennie w statucie wymienieni!) po dwanaście procent i dalsze zyski mają wpłynąć do głównéj kasy tego Towarzystwa i razem z wyżéj wspomnianym zyskiem między członków w stosunku do wpłat na udziały przez nich poczynionych, rozdzielone", — Czyż to nie czysto prywatna spółka pp. Rubina Krocha i Józefa Lewina ?!

Bilanse stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych za r. 1881.

Jasło. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: Procenta pobrane 4.283.53; procenta zwłoki 79·48; wstępne 37·50; zysk za druk 14·90; zwrot kosztów administracyjnych 64·84; zysk z r. 1880. 512·09. Razem 4 992·34. Straty: Procenta wypłacone 2 334·48; procenta przenośne 403·07; tantiema i dywidenda 478·40; koszta administracyjne 1·059·25; czysty zysk 717·14. Razem 4.992·34. *b) Bilans.* Stan czynny: Gotówka 865·25; pożyczki 41.168·17; inwentarz 406·54; zaliczki prawne 372·69. Razem 42.812·65. Stan bierny: Udziały 7.692·56; wkładki 33.999·88; procenta przenośne 403·07; zysk czysty 717·14. Razem 42·812·65. Obrót kasowy 220.749·28.

Kałusz. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: Zysk przeniesiony z r. 1880. 679·34; procenta 2.581·14. Razem 3·260·48. Straty: Procenta wypłacone 900·93; procenta przenośne 232·61; odpis kosztów założenia i inwentarza 31·30; koszta zarządu 1.119·22; czysty zysk 976·42. Razem 3.260·48. *b) Bilans.* Stan czynny: Gotówka 400·54; pożyczki 29.155·12; inwentarz 176·06; koszta prawne 4·50; procenta przenośne 500·25. Razem 30 236·47. Stan bierny: Udziały 8.515·05; fundusz rezerwowy 705·58; wkładki oszczędności 4.791·96; odsetki dopisane 64·85; wierzyciele 14.950·—; procenta przenośne 232·61; czysty zysk 976·42. Razem 30.236·47. Obrót kasowy 85.205·34. Liczba członków 214.

Krosno. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: Procenta pobrane 18.400·31; z zysków za r. 1880. 1.800 —; zwrot kosztów administr. 7·10; przeniesione koszta założenia 400·—. Razem 20.607·41. Straty: Procenta wypłacone 7.139·04; procenta przenośne 3.076·86; koszta administracyjne 2.870·58; zużycie inwentarza 43·56; czysty zysk 7.477·37 Razem 20.607·41. *b) Bilans.* Stan czynny: Gotówka 2.851·60; pożyczki 162.697·88; zaliczki prawne 1.220·45: inwentarz 392·06; fundusz rezerwowy ulokowany 5.780·45; procenta zaległe 4·100·34. Razem 177.042·78. Stan bierny: Udziały 36.487·61; wkładki 120.120·15; procenta przen. 7.177·20; fundusz rezerwowy 5.780·45; czysty zysk 7.477·37. Razem 177.042·78. Obrót kasowy 934.902·04; liczba członków 957.

Lwów. Stowarzyszenie wzajemnei pomocy rękodzielników mieszczan lwowskich. Bilans. Stan czynny: Zaliczki udzielone członkom 27.021·—; lokacya w Towarzystwie zalicz. lwow. 4332·08; lokacya w papierach war-

tościowych 8.800·—; gotówka 484·56. Razem 40.637·64. Stan bierny: Udziały członków 9.001·80; kwota do rozdziału dla wdów i sierót na r. 1882. 1116·18; zapas funduszu familijnego 360·99; zaległość w gal. kasie oszczędności 6·13; czysty majątek 30.152·54. Razem 40.637·64. Udzielono 286 zaliczek w sumie łącznéj 87.160·—. Liczba członków 176.

Maków. Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna pomoc“. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski. Odsetki 2349·08; koszta prawne i różne 14·92; zysk przeniesiony z r. 1880 55·20. Razem 2419·20. Straty. Koszta zarządu 310·04; koszta założenia 42·26; czysty zysk 2066·90. Razem 2419·20. *b) Bilans.* Stan czynny. Pożyczki udzielone 48.396·06; druki 80·—; koszta założenia i ruchomości 380·32; odsetki 310·98; różne 228·56; gotówka 227·60. Razem 49.623·52. Stan bierny. Fundusz zapasowy 1283·19; udziały 6574·90; wkładki oszczędności 37.317·19; odsetki 2293·75; fundusz rozporządzalny 82·31; różne 5·28; czysty zysk 2066·90. Razem 49.623·52. Obrót kasowy 143.908·97. Liczba członków 837.

Nowy Sącz. Kasa zaliczkowa. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: Odsetki 7312·61; zysk przeniesiony z r. 1880. 149·48. Razem 7462·09. Straty: Koszta administracyi 3205·70; koszta ruchomości 143·80; czysty zysk 4112·59. Razem 7462·09. *b) Bilans.* Stan czynny. Pożyczki udzielone 154.603·67; odsetki przenośne 874·75; inwentarz 294·20; zaliczki procesowe 155·44; conto corrente 8021·05; gotówka 4538·62. Razem 168.487·73. Stan bierny: Udziały 30.382·24; wkładki oszczędności 128 018·51; odsetki przenośne 1.698·48; fundusz rezerwowy 4275·92; czysty zysk 4112·59. Razem 168.487·73. Obrót kasowy 1,320.246·55. Liczba członków 740

Bilans zakładu zastawniczego tejże kasy zaliczkowéj. Stan czynny: Pożyczki udzielone 8214·—; inwentarz 138·—; udział w kasie zaliczkowéj 100·—; strata 946·67. Razem 9398·67. Stan bierny: Pożyczki zaciągnięte 9398·67. Razem 9.398·67. Udzielono pożyczek na zastawy od 16. marca do końca r. 1881. 20.684·—.

Radziechów. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: Zyski przeniesione z roku 1880. 471·71; procenta 3.320·67; od rachunku lokacyi kapitałów 12·65. Razem 3.805·03. Straty: Do rachunku udziałów 112·79; koszta administracyi 1.726·29; koszta założenia i ruchomości 26·—; czysty zysk 1.939·95. Razem 3.805·03. *b) Bilans.* Stan czynny: Gotówka 1.486·44; pożyczki 81.311·83; procenta 990·18; koszta założenia i ruchomości 234·65; zaliczki na koszta prawne 68·84; lokacye 286·69. Razem 84.378·63. Stan bierny. Udziały 15.091·58; wkładki oszczędności 45.602·08; wierzyciele weksl. 16.500; procenta 854·60; fundusz rezerwowy 3.668; koszta administracyi 300·—; zyski z r. 1880. 422·42; zysk czysty 1.939·95. Razem 84.378·63; obrót kasowy 237·999·24; liczba członków 1193.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Dr. Alfred Zgórski.

Z I. Związkowéj Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.